

Előfizetési díj: Postán vagy Pécselt hához küldve: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. negyed évre 1 frt 25 kr. Egyes szám 10 kr. Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvker. (Széchenyi-tér.)

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára: Egy öt hasábos petit sor egyszeri megjelenéséért 6 kr., 3-szori 5 kr., 10-szerért 4 kr. Ázetendő. Minden hirdetés után 30 kr. bányajázi ázetendő. A nyilatkozó 1 petit sorra 10 kr. A hirdetési díj előre ázetendő.

SZERKESZTŐI IRODA: Ó-pósta-utca 16-ik szám. Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városház épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden póstahivatalnál.

KIADÓ HIVATAL: János-utca 8-ik szám.

Az új épületek.

Az építkezés pár év óta szembe-tűnő lendületet vett; a város különböző részeiben egyaránt építkeznek, csaknem minden utcában találkozik tekintetünk egy-egy új épülettel. Az első tekintetre kétségkívül örövendetes körülmenyékép tűnik fel a rohamos építkezési haladás; mert tudvalévő dolog, hogy bármely város külsőfalját leginkább fokozzák a szép házak s emelkedésének legfeltűnőbb bizonyosságát szolgál a folytatódó építkezés: azonban csakhamar elveszti a tetszetős külszín csillogó zománczát, ha figyelembe vesszük, hogy az új épületek nagyrészt alig felelnek meg a jó ízlés, szilárdság s tartósság szigorú követelményeinek, e mellett egészségügyi szempontból is kifogás alá esnek. Megtörténik, hogy az új épület falai még fel sem emelkednek teljesen, már összeomlanak s nem ritkán emberélet is esik áldozatul. Élénken emlékezhetik a közönség a bazár-épület katasztrófájára. De ne menjünk oly messzire. Alig múltott pár napja, a Ferenczi-utczájában egy gyanusnak mutatkozó újépület vétetett hatósági vizsgálat alá s közveszélyesnek találtatván: megtámasztatott hatalmasan s elrendeltetett pótipítkezés után való megerősítése. Ilyen és ehhez hasonló esetek gyakran fordulnak elő, ugyannyira, hogy már alig keltenek feltűnést, megbotránkoztat, oly megszokottakká váltak; noha bizon soha, vagy csak nagy ritkán valamely rendkívüliség következtében merülhetnének fel. Az újabb építkezés átlag véve rossz!

TÁRCA.

Róma. Századoknak zivatarja, végre Ostromolta sziklabérc-tetőd; S rendithetlen, törhetetlen állás: Mint állottai ezred élt. S most az ármány, sátn bős hatalma Szüvetkeztek rítul ellened: Mint titán had, hatorul, önhitten, Megostromlandók a nagy eget! Önéredek rít sarába mártva Békébonó mérges vesszeik! S míg fejedre átkot kiabálnak: Esztelenül egymást kergetik! Neki törnek a szirt homlokának, Mely a vésszel bátran szembe száll; Nem tudják, hogy te vagy az a közel Két ezredes ősi szikla-szál! Világot kér a gyávasság népe, Fény után áhitozik, eped; S hanyatt-homlok rohan a vak éjbe, Nem látja a pirkadó eget! — Nem látja a hajnal zászlaját fűnn Daidalmas büszke ormodon, Az igazság tiszta napját, mely egy Félvilágot fénykörébe von . . . Csak előre örvöngő hatalmak! Rettenetlen áll fűnn még a vár; Homlokán a győzedelmi zászló; Rajta, rajta! bős csatára vár! Mely fölött, ki építette egykor, Egy mindenható Isten virraszt; Porszűlötte, gyáva, satnya ember Le nem rontja, meg nem dönti azt! Kasza Gy. József.

Külföldi szemle.

A Párizsban mutatkozó kolera enyhül. Remélhetőleg rövid idő alatt meg is szűnik. Londoni táviratok szerint Angliában, magában Londonban is kitért a rémitő betegség. Ugy látszik valóságos körutat tesz Európában. Nagyon örvevdenék, ha bennünket kitérné uti programjából. A választási reformról szóló törvényjavaslatot, mely miatt oly óriási tüntetések voltak az angol felsőház ellen, az angol felsőház másodszori felolvasásában is elfogadta. Alexandriából novemb. 19-iki kelettel jelentik, hogy a dongolai mudirtól tudósítás érkezett, melyben tudatja, hogy Gordon tábornoktól f. hó 4-ről levelet kapott, melyben Gordon őt dandárnokká nevezte. Gordon tábornok a levelelben azt írja, hogy Khartumban nincs baj. Az egyiptomi alkirály rendeletet intézett a kertlejek főnökeihez, a melyben megparancsolja nekik, hogy a legközelebbi katonai hadművelet alkalmával Wolseley angol tábornoknak mindenben segítségére legyenek és neki engedelmesskedjenek. „Az én házam, az én várom.” A munkások házépítő-szövetkezete Pécsen. Korunk betegsége a munkáshézés; az a seb, mely az európai társadalom testéti, nálunk is jelentkezik. A civilizációt elfogadtuk, betegségeitől meg nem szabadulhatunk. A valódi javítás eszközlésének módja e téren a nemzetgazdaság tudományának nyílt kérdései közé tartozik. Teljesen méltányolva azon nemzetgazdasági problémának fontosságát, melyet szociális kérdés neve alatt ismertünk, midőn az államfőlforgató tőrekeveket egész erővel megakadályozni igyekeztünk, korántsem gondoljuk a modern társadalom égető baját erőszakosan visszafoghatónak, ellenkezőleg a nagy államférfival Bismarkkal tartva, szilárdul hisszük, hogy a szociális kérdés poz. tiv. intézkedésekkel fog megoldatni. Mindentüvé kezd azért gyökeret verni azon meggyőződés, hogy a modern társadalom egyik legfőbb feladata a munkások anyagi és szellemi jólétének emelése és biztosítása. Ebből nemcsak nagy előny háramlanék az osztály egyesire, hanem egyuttal nagy haszon a társadalom mind-netégre, hasonlólag a községek és állam-szervezet egészséges fejlődésére, megszilárdítására. Azonban a munkásosztály sorsának javítására, gyarapodására tőrekvők nemcsak köznapni jétékonysággal állnak szemben. Akik ezen kérdés megoldását írták fel zászlajukra, azoknak egy magas, nemes

A kettős próba.

(Egy bűzbebaró felszólása.) A napokban történt meg Budapesten, de az érdekeltek jónak látták nem úni dobra a dolgot. A történetből semmi sem jutott az újságírók tudomására, különben már rég kitrombitálták volna. A báró úr mélyen hallgat a dolog felől röstelkedésből. Nem azt röstelli, hogy nemtelentl cselekedett, ő nem, mert meg van föléle győződve, hogy ő csak tiszteszerleten járt el, úgy a miként mások is eljárnának az ő osztályából, hanem azt röstellte, hogy föllülették és pedig egy asszony ültette fel. Az asszony pedig hiuságból hallgat a dolog felől. De én egész véletlentl tudomására jöttem a dolognak, s semmi érdekem nincs elhallgatni. Rákóczyné önagsága (ezelőtt Gelb-feld) a legszebb asszony a Lipótvárosban. Ezzel pedig sok van mondva, mert a Lipótváros csak úgy hemzseg a szép asszonyoktól. Termete sugár, dereka karesu, kékes színben ragyogó fekete fűrtel elhajlólok, (pedig igaziak, nem műtűrtök) mosolya kábitó. Ezen felül pedig nincs a bűzevilágban, mindenki tudja, a hold utcazi kétemeletes házán kívül épen egy millió kézpénz felett rendelkezik, melynek kezelését, hogy nagyobb jövedelmet bajtson, G. urra, a híres bűzelygőnkre bízta, ki már boldogult férje bizalmát is annyira bírta, hogy halálos ágyván meghagyta ne-jének, hogy kézpénz vagyonát senki más-sal csak G. ural kezelte. Bethlen Gábort (azelőtt And-dertheibann) szintén általános ismert és nagy tekintéllyel bíró ur, nem csak a

De a fiatal özvegy már mindent tudott.

De a fiatal özvegy már mindent tudott, egy halvány és félénk zongora-művészől már kora reggel levelet kapott, melynek három hosszú lapján a frázis volt variálva: „Önök vagyona nem akadály többé, ön szegény, megvallhatom tehát végre, hogy szeretem önt.” Alig olvasta át az özvegy a levelet, kebel barátnője is megérkezett vigasztalására. Szegény Nathaliám, vagyonodat is, jegyesdetet is vesztetted el, mert én is ismerem őt. Ő csak milliódot szeretete, s s most bizonyára visszalép. Es valóban csakhamar egy második levél is érkezett és pedig Bethlen Gábor cimerével. „Egy rendkívül szomorú tudósítást kell önnek közölnem — írja a nemes báró levelében. — Meggondolatlanul bűze üzletekbe bocsátkoztam, s most a bátaszéki és szőnyi papírok rohamos alászállása folytán tönkre jutottam. E fájdalom helyzetben gyöngédséggem kötelességem teszi, hogy a köztűnt tervezett házasságról lemondjak. Visszaadom önnek szavát. Nem kívánok öntől nagylelkűséget, hallgasson az okosság szavára. Választ kérek öntől, melyben ön kijelenti, hogy kölesönös kötelességeink alól mindketten feloldozzuk magunkat.” Csodálatos! — Szólt magában az özvegy — próbára akar tenni? Hogy e felől meggyőződést szerezzen, a következő választ írta: „Igaz van, az okosság azt parancsolja, hogy lemondjunk házassági tervünkről. Ön öszintén sajnálom önt és visszaadom szavát.” Bethlen Gábor mihelyt e levelet megkapta, rögűn Rákóczynéhoz sietett.

Bocssá meg hadicseletem — mondta az özvegynek — és engedje meg, hogy a dolog valódi állása felől felvilágítsam.

— Nem én jutottam tönkre, hanem ön! — Mit beszél? — kiáltá az özvegy jól szinlett rémülettel. — Önek pénze G.-nél van elhelyezve! — És ön tudta ezt, mielőtt levelet megirta. — Tudtam s tudni akartam, hogy mit tenne ön, ha e szerencsétlenség engem ért volna? Az ön eljárása előirja az enyémet is. Nem csudálkozhatik tehát, ha kezérel lemondok. — Azaz, hogy ön irásban akarta tölem feloldatását. Kívánsága teljesült. De engedje meg ön is, hogy én is felvilágosíthassam önt a dolog valódi állása felől. Ön nem jutott tönkre, azon szivemből örülök, de én sem jutottam tönkre s óhajtom, hogy ez önnek is hasonló örömet okozzon. — Hogyan? kérdé meglepetve Bethlen Gábor — hát nem G.-nél volt a pénze? — Igen, de szerencsére idejében visszavettem. — Akkor hát — kiáltá Bethlen Gábor fél térdre ereszkedve és megragadva a fiatal özvegy kezét — félreértés az egész. Tekintsük leveleinket nem irottaknak és . . . Nathalia kiragadta kezét a báróból s hevesen ajtó mutatót. Bethlen Gábor még az esti vonattal elutazott Karlsbadba, Rákóczyné ő nagysága pedig mindjárt másnap zongoraórákat kezdett venni egy bizonyos halvány félénk mestertől s most a bűzén azt suttogják, hogy művésznővé szándékszik magát kiképezni. Balázs Sándor.

* Mutatvány szerzőnek „Köttemények” cím alatt, a napokban megjelent művéből.

örögségükre saját hajlékukban huzhassák meg magukat.

Saját házában lakni, mily boldogság, mily utónérhetlen kívánsága százezreknek.

Egyedül családijával egy házikóba, se házi ur, se laktárs által nem zaklatva, a szomszédok lármájától, idegen gyermekesreg zsvivajától menekülve, hol sem közös padlás, sem közös pince: mily élvezet lenne külön lakni, ki-ki magának.

A munkás népek csak lakásuk voltak eddig, nem házaik.

Lakása van ugyan, de otthona a szó igazi értelmében nincs.

Csak a régiek voltak azok, kik otthon laktak s nem a mai kaszárnya életben. Akkor az egyes joggal elmondhatta „az én házom, az én várom.”

Olesó, de azért mégis egészséges és lakályos olyan kis házakat adjunk tehát a munkásnak, mely egy-egy családra szánva, lehetőleg egy kis kerttel is ellátva, kellemes otthon nyújtanának nekik s lassanként tulajdonukká is válnának.

Egy szoba, konyha és kamara, ennyi az egész s lakója minden héten fizeti a házbért tökre és kamatra, míg a kis házikó nincs kifizetve.

És pedig akként, hogy a ház értékét egy meghatározott időszak alatt bizonyos részletben évről-évre fizeti le. Ezen összegnek azonban nem szabad többnek lenni, mint a mennyi lakbért egy munkás család egy év alatt képes fizetni. Továbbá oda kell iparkodni, hogy a ház a munkásnak azonnal tulajdonába jusson, mert csak is így lehet fogékonyvá tenni a magasztos ügy iránt.

Igy tesznek a külföldön s más városokban, nálunk most akarják megkíséríteni a dolgot.

Egyedüli hátránya a cottage-rendszernek az, hogy nagyobb városokban kivétel nagy nehézségekbe ütközik, a mennyiben nagy terjedelmű telek kívánatik a lakás-építésekre. Azonban erre is találatot már közvetít; és pedig az, hogy a várostól egy kissé távolabb eső helyre építkeznek, hol természetesen a telek olcsó áron szerzhető meg. A telepet pedig könnyű és alkalmas közlekedés (lovonatvasút, omnibus) által hozták közelebb a városhoz.

Jelentékeny eredmények értek el a cottage-rendszerrel Németországban, különösen Mühlhausen vidékén.

Ugyanis 25 év előtt egy munkásház-építő szövetség alakult, mely 1880. év végeig 980 házat épített, mindvégig ház kis kerttel körülveve az elállítási árakon 15 évi törlesztésre mindössze 3 millió frank értékben kelt el a munkások között; a magasztos ez el lön érve, maig mintegy 1000 munkásalád háztulajdonosai lön tere. Az évenként fizetett készlet alig valamivel mulja felül a hasonló lakásokért másutt fizetett évi bérletet s minden nehézség nélkül megkaphatathó.

Egy család, egy ház. A munkás háza, az ő vára. A kaszárnya lakás mellett nem létezhetik kedélyi élet, s nem fogamzhatik meg a hazafiaság.

Elsass ma Németországnak egy provinciája, melynek előbbi urai ezen szöszel akarták s tudták is a munkásosztályt a fennálló intézményekkel kikélni. A franciák érdeme, hogy ma Elsassban, mig körülötte a szociáldemokratikus áramlat hullámja magrasa törölndök, a munkás saját becsületes kitartásával szerzett házában meglegedtetten él.

Eltekintve erkölcsi és közegészségügyi előnyeitől, a családok külön házában való lakásának, a szociálisthaszon a főelőny, mely ezen intézményből származik.

Igy tehát oda kell törekednünk, hogy a családház-rendszerrel oldjuk meg különösen a lakáskérdést gyakorlatilag.

Azonban az ügy rendezése nem a munkásokon fordul meg egyedül. E nagy munka keresztülvile a társadalom összes elemének közreműködésével kell, hogy történjék. Ha az erőket kellőleg tömörítjük, ha a rendszeres irányt követjük, ugy csak hamar elérjük a kitűzött célt: a munkások sorsának enyhítését.

Közre kell működni a társulatoknak, gyárosoknak, iparosoknak, egyáltalán minden munkaadónak, egyesek- és testületnek, melyek a humanizmus és emberbaráti szeretetre áldozni készek és képesek, mert — mi tagadás benne — közvetlenül vagy közvetve, de valamennyien érdekeltek vagyunk.

Továbbá okvetlen szükséges az állam közreműködése is, melynek különösen érdekében van a munkáskérdés megoldását rendszeresen s tervszerű intézkedésekkel előmozdítani. Az állam részvétele szükséges; különösen pedig jótékony hatással van, a mennyiben buzdítógat hat minden egyesre. Ha az állam a munkástelep építésére megkívántatót összeget, vagy jótállásával közvetíti, mint Franciaországban, vagy minden nyereszkedés nélkül becsajítja a szövetkezet rendelkezésére, mint az eset Angliában volt, vagy azt bármilyen módon megkönnyíti, elősegíti: ugy az ügynek megvan vetve szilárd alapja.

Végül magának a községnak részvétele is megkívánatik.

Ami legheylesebben és legezészerűben eszközölthetnének, az újonnan épült munkáslakások egy bizonyos évek sorára való adómentességének kedvezménykénti kiállításba helyezése, valamint a szükséges költségek a munkáslakások számára ingyenes átengedése által.

Jövő közleményünkben érintendők mi történt a munkáslakások érdekében másutt s mi nálunk és mi fontos lépés tétetik meg

ez irányban jelenleg városunkban, ideje-gyizzük br. Ketteler mainezi pítspük ismert nemzetgazdasági írónak, a jeles szociál-politikusnak szavait:

Adjatok a munkásoknak birtokot, adjatok neki egy darab földet, melyen saját tűzhelyet alapíthat, s a lakósdágnak nyugtalan és fel-indulásában száz veszélytel fenyegető eleméből — polgárokat csinálhatok, kik hasonló erélyvel, mint ti, küzdenek a közjót fenntartása s nyugodt fejlődése érdekében.

Rónaky Kálmán.

Törvénytörési csarnok.

Az eszéki vasuti katasztrófa.

Hétfőn reggel 9 órakor kezdődött meg királyi törvénytörésünk, mint büntető bíróság előtt az 1882. szeptember 23-iki eszéki vasuti szerencsétlenség büntőügyének végtárgyalása.

Hogy az ügy csak most került végtárgyalásra, annak rézben oka az az illetékeségi összehittetés, mely a katasztrófa után az eszéki s a pécsi törvénytörés közt kitört. A szerencsétlenség bekövetkezése után az eszéki törvénytörés nyomban megindította a vizsgálatot a helyszínen s a Drávanak baranyamegyei partján pedig a pécsi törvénytörés vizsgálati-rájára tartott vizsgálatot. Mivel a vasuti szerencsétlenség a baranyai parthoz közelebb eső részén történt, felebbhez után a zágrábi bárni tábla elismerte a pécsi törvénytörés illetékességét. A terjedelmes vizsgálati iratok átküldtek a pécsi törvénytöréshez, a hol azoknak horvátból magyarra való lefordítása ismét hónapokat vett igénybe. A törvénytörés végre kimondta a vádhatározatot, a királyi tábla azon módosított, s végre a kuria visszaállította a törvénytörés vádhatározatát, a mely szerint a büntető törvénykönyv 437. §-a alapján vád alá helyezettek: Koch József eszéki hidféltgyelő, Steltz Frigyes eszéki osztálymérnök, Jobbágyi Ottó az alföldi-fiumei vasut főmérnöke s Réczey Gyula a vasut főfelügyelője s helyettes igazgatója. A 437. §. öt évig terjedhető fogsággal s ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel rendeli büntetni azokat, kik gondatlanságból elkövetett mulasztás által vaspályának vagy ehhez tartozó tárgynak közveszélyt megrongálását idézik elő, ha e mulasztás által halált okoztak.

Réczey Gyulát dr. Friedmann Bernát, Jobbágyit és Steltz Polonyi Géza budapesti ügyvédek, Kochot dr. Illés Károly pécsi ügyvéd védelmezi.

A bíróság elnöke Szikszay János, szavazó bírák: Werner Ferenc, Dömötör Zsigmond. A vádhatóságot Agyal kir. alügyész képviseli.

Magánpanaszokként két póstatizst jelentkezett, kik a szerencsétlenségünel kerülést szenvedvén, kárpótlást kértek. Az elnök a kárpótlás nagyságára nézve kérdést intézett a magánpanaszosokhoz, ezek azonban költségeiket nem voltak képesek felszámítani.

A közzaváló ezután röviden előadta a hidszakadás történetét; az elnök a tárgyalást megnyitván, bejelentette, hogy a szakértők Klím megügyetemi dékanon kívül valamennyien megjelentek.

Ezután Polonyi védő bemutatva az eszéki Csillagvár mellett 1881-ben emelt töltésnek tervezetét és bejárasi jegyzőkönyvét, kérve e jegyzőkönyv eredetiének beszerzését, mert e töltés lényeges befolyást gyakorolt a Dráva folyására.

Következett Koch József hidféltgyelő, elsőrendű vádlottnak kihallgatása, a ki a következőket adta elő:

Az ő kötelessége volt a hidra felügyelni s a rothadó anyagot kieserülni. Melységmérést csak Stülzleledeletere szokott volt eszközölni. 1882. évi szeptember 19-én áradás támadt s a Dráva felé, gerendákat és eszölöpöket sodort a hidjarmok felé. A hatodik járommal legtöbb ilyen anyag gyűlt össze, valóságos barikád képződött itt olyan fából, a melyeken 15 munkás állhatott. A baleset napján délelőtt megvizsgálta a járomokat s különösen a hetediknek délig is dolgozott, aggályos jelenséget azonban nem talált. Déliben hazament átfőtöködni s mikor kijött az utcára a szerencsétlenség már megtörtént. A szerencsétlenség okairól mit sem akar tudni, ő nem tanult mérnök, hanem csak munkás, s mint ilyen a veszélyt előre nem láthatta.

Következett a többi vádlott kihallgatása.

Stülz Frigyes oszt. mérnök a vasuti hid felügyelővel volt megbízva. Előadta, hogy ő a 82-ik évi szeptemberi áradásnál intézkedett, hogy a hidjavítás céljaira kőanyag álljon készen, de ezt Réczey igazgató neki későn szolgáltatatta át, mikor már a katasztrófa megtörtént.

Jobbágyi Ottó főmérnök volt kiküldve a hid megvizsgálására, de nem észlelt semmi gyanús jelenséget. Szondirozást nem teljesíthettek.

Réczey igazgató kijelentette, hogy ő tette a kötelességszerű intézkedéseket, de neki nem jeleztek az álmósott jármok veszélyt.

Elnök: (Vádlotthoz.) Tanuk állítják, hogy a hidat Eszéken ismogni látták. Vádlott: A tanuk tévedtek.

Ezután még tanukat hallgattak ki, a kik semmi fontosat nem mondtak:

Kedden a szakértők véleménye olvastott föl. E szerint a baleset oka előrelátható

álamosás volt, de a melynek mértékét előre látni épen nem lehetett, mert a szondirozás életveszélyes lett volna és megbízhatlan eredményű. A veszélyt oly tényleg okozták, miket megelőzni csak rézben lett volna lehetséges. Ezután következett a szakértők egyenként való kihallgatása. Schmidt hadmérnökki alezredes vallja, hogy az álmósáshoz több nap volt szükség, mert a forgó által néhány óra alatt a járom álmósása nem történhetett. Polonyi Géza ez ellen felhozta a borge-fortei Pó-hid beomlását, mely hid betonnal pneumatizése volt építve s beomlott a nélkül, hogy a vonat rajta lett volna. Schmidt alezredes ellen veté, hogy a Pó hegységből nyeri vizét és ott felhúszakadást volt. Polonyi konstataálja, hogy a Dráva még magasabb hegységéből, a stájer és tiroli magasokból kapja vizét és itt is volt felhúszakadás. Schmidt alezredes ellenvetésépen megjegyzte, hogy a Pó szabályozott folyó, a Dráva nem; ott szük a meder, mert töltések szorítják össze. Friedmann Bernát kérdésre előadja továbbá, hogy a vizsin emelkedése a gyorsaság növekedése nélkül nem sieteti az álmósást; viszont a sebességgel arányban nő az álmósás gyorsasága. A Dráva talaja 5 méternyi melyig könnyű fővényből áll. A déltáni tárgyaláson kitünt, hogy az a 30 méter hosszú, az új hid parti oszlopánál lévő töltést, mely a szakértők szerint az álmósást előreláthatóvá tette, csak a baleset után emelték, mely körülmény a vádat nagyon gyöngíti. Kiderült továbbá a szakértők vallomásaiból, hogy az áríz lökéréjének megállapításához lefolyási keresztiszelvény okvetlenül szükséges, ilyen pedig a szakértőknek véleményük adásánál rendelkezésre nem állott.

A szerdai tárgyalás heves lefolyású volt. Polonyi kérdést intézett Schmidt mérnökki alezredeshez, mutatná ki a kezébe adott térképből és a rendelkezésre álló adatokból, hogy a Dráva medre 1882. augusztus 26-án, az előbbi mederfelvételkel szemben a hatodik járommal emelkedést vagy álmósást igazol-e. Schmidt alezredes válaszulja, hogy e kérdésre nem felelhet. Polonyi továbbá kérte, hogy ha a felvételek augusztusban emelkedést mutatnak, mégis megmarad e a szakértő annál, hogy az előrelátható volt. Schmidt alezredes megtagadja a választ azaz a kijelentéssel, hogy ez tanuhoz, nem hozza, mint szakértőhöz intézendő kérdés. Polonyi utal arra, hogy a szakértői szemlélet Schmidt alezredes tanusodott a mellett, hogy a Csillagvárnál öt méternyi álmósás volt, itt pedig a szakértői kérdést tévedésnek deklarálja, mert a felelet a vádlottnak kedvező lenne. Polonyi kéri, számítaná ki a szakértő a Dráva akkori folyási keresztiszelvényét a vasuti hidnál. Schmidt alezredes ezt nem teljesítette, mint hogy mélységmérés adatok nem állanak rendelkezésre. Végül az elnök kérdésre, lehető-e szakértőileg megállapítani, avagy csupán gyanítani, hogy a közlekedést a hidon be kellett volna szüntetni, azt válaszolja, hogy szakértőileg azt megállapítani nem lehet, csupán gyanítani. Ezután befejezték a szakértők kihallgatását. Valamennyien megegyeztek abban, hogy a hid magától is leszakadt volna még az esetre is, ha a vonatot nem bocsátották volna rá. Ezzel a bizonyítási eljárás befejezetett.

Csütörtökön és pénteken a vád-és véd-beszédek tartattak meg; ma, szombaton lesz az ítélet-hirdetés.

Tárgyalások:

Előadandó polgári ügyek:

Vés e y Rezső kir. tiszéki bíró által. Nov. 18. Báró Mirbach Ferenc — özv. Antal Jánosné és társai ellen 398 ft 45 kr. stb. iránt. Gellei Gábor — Váci Mihály és Váci Erzsébet ellen 476 ft 20 kr. stb. iránt. Bogya y Pongrácz kir. tiszéki bíró által. Nov. 18. Tatal István — özv. Stauffer Jakabné ellen ingatlan birtokba becsajítása s jár. iránt. Maul Antal és neje — Krizmanics Mihályné és társai ellen okirat kiállítására való kötelezettség iránt. Frankfurter Albert — vltk. Kohn Lajosné csodótmege ellen ingóságok kihatása iránt. Nov. 20. Tüttli János és neje — ifj. Gyurkó István és neje ellen tulajdon közönség megszüntetése iránt. Gill György és neje — özv. Gill Henrikné ellen szolgálomjog behatolása iránt. Gnyen Eya és társai — Dani Sándor ellen örökösödés iránt. Ifj. Frei Henrik — Frei Henrik ellen 1775 ft tőke s jár. iránt. Kiss s f a u d y Imre kir. tiszéki bíró által. November 20. Weisz Lipót — a Billitz Hermann-féle csodótmege ellen 200 ft iránt. Löbl Jakab ugyanezen ellen 115 ft iránt. Engel Eliás ugyanezen ellen 2015 ft iránt. Stern Károly ugyanezen ellen 70 ft iránt. Engel Markus ugyanezen ellen 1011 ft 42 kr. és 169 ft iránt. Kráusz Simon ugyanezen ellen 12000 ft iránt. Tallian Dénes ugyanezen ellen 1139 ft 42 kr. iránt. Schack Ferenc ugyanezen ellen 194 ft 3 kr. iránt. Vés e y Rezső tiszéki bíró által. Hüttner Jakob — Stork Eya elleni váltó-keresete. Baumann János — Hatt János elleni tehermentes lejegyzés stb. iránt.

Előadandó bünt. ügyek.

November 24. Papp Erzsébet és társai ellen súlyos testi sértés illetve abban büntesség miatt. Novemb. 26. Tollas József ellen súlyos testi sértés miatt. Mazur József ellen lopás miatt. Nov. 29. Szics Jozse és társai ellen halált okozott súlyos testi sértés miatt. Weisz Adolf ellen család bűkés miatt.

Különfélék.

A munkásházak ügye. Az eszéki pécsi munkás betegsegélyző egyeslet tagjai saját helyiségükben (Agoston-utca régi Csonka-féle házában) vasárnap (15-én) népes gyűlést tartottak, melyen jelen volt mintegy 250-300 személy. A gyűlés egyedüli főtárgya a tervezett munkásházak építésének mikénti kivitele. Simonffy János — az egyeslet felkérésének eleget téve — megjelenvén a gyűlésen: üdvözli a jelenvoltoakat, a gyűlést megnyitja s jelenti, hogy a szükséges alap-

szabályok vázlata elkészült s azoknak megvitatása és elfogadása a mai ülés fő feladata. Rövid, de velős szavakban esetelel a kitűzött cél magasztos voltát s több oldalulag (közgazdasági, társadalmi szempontból) fejtegeti a kérdés mikénti megoldását. Buzdítja a munkásokat, hogy takarékosak, szorgalmasak, előretörők és összetartók legyenek, úgy sikerülhet tervük. Felmenti az ily nagyobb horderejű dolgoknál mutakozó s felmerülhető nehézségeket és akadályokat s azoknak leküzdési módját. — Ezután pontról-pontra felolvassa az alapszabály tervezetét s fel-szólítja a jelenvoltoakat, hogy ha netalán kifogásaik volnának egyes pontok ellen, azt bátran nyilvánítsák ki a jelen alkalommal. Az alapszabály §-ai felolvasatván, részletesen meg is magyaráztattak Simonffy által magyarul és az egyeslet elnöke (Mautka N.) által német nyelven. Lényegtelen vita után, változatlanul elfogadtattott. Lapunk szük tere nem engedí, hogy az alapszabályokat jelen alkalommal közöljük. A kik az ügy iránt érdekeltek vannak, forduljanak egyesületi elnökhöz, ki részletes felvilágosításokkal szívesen szolgál. A gyűlés végződött 6 óra tájban. Nagy fába vágta munkásaink fejszéjüket. Tiszta szívvelnköbül kívánjuk, hogy fejszékük a nagy fában meg ne akadjon, hogy tervük sikerüljön. Csak kitarás, tömörítés s egyetértés és az ige testté fog válni. Egyre azonban előre figyelmeztetjük a tervezőket: legyenek óvatosak és előrelátók. Második figyelmeztetésünk pedig az: igyekezzenek a hazai nyelvet megtanulni, mert a nagy költő szerint is: „Nyelvében él a nemzet!”

A „Baranyamegyei hír. tantesület” f. hó 27-én a városi közgyűlési termében évi rendes közgyűlést tartja, mely gyűlésre a tanítótestület összes tagjait tisztelettel meghívjuk. A gyűlés kezdete d. e. 9 órakor. Tárgyak: 1. Elnöki jelentés. 2. Az országos tanítói árvaházra történt gyűjtés eredményének és a pénzár állapotának bemutatása. 3. A „megyei tanítók segélyegylete” alapszabály-tervezetének előterjesztése. 4. Az országos képviselői közgyűlésre kitűzött tételek vitatása, nevezetesen: a) A felhőtök oktatása a magyar beszéd eljajátása érdekében. Értekez: Reberies Imre. b) A törtek tanítása a népiszkolában. Előadja: Répies Vince. c) Milyen legyen az ismétlő iskolák könyve falun és városban. Fejtegeti: Schmidt Boldizsár. d) A természetrajz tanításának tananyaga és módszere a népiszkolában. Előadó: Mihálovs Antal. e) Mit lehet s mit kell tennie a tanítóknak az iskolai és közegészségügy javítása érdekében. Előadó: Szvácsek Mihály.

A „Pécsi Dalárda” szombaton, (azaz 22-dikén) a jótékony nőegyleti helyiség termében, a pécsi női dalegylet szíves közreműködésével telt táncszal összekötött alapszabályszert dalestélyt rendez, mely estélyre az egyeslet tiszteletbeli, pártoló és működő tagjai hívatnak meg. Műsor: 1. „Talpra magyar” férfiak (Miskolczon tartott ország. ünnepély alkalmával a minta-dalárdai versenydarab, melyvel a „Pécsi Dalárda” az I. díjat nyerte el). Huber Károly. 2. „A sajkázó” férfiak zongorakísérettel. 3. „A kertész” háromhangra írt női kar, zongora és két kúrt kísérettel Brahm J. 4. „A harezos busuja” férfiak, tenor magándallal, szerző és Hoffer Károly urnak ajánla Hubay Jenő. 5. „Zöld” négyes-magándal és férfikarra négy kúrt kísérettel Storch Antal. 6. „Olász enekjáték” magándal és vegyeskarrá zongorakísérettel Engelsberg. Azok, kik még nem tagjai az egyesletnek, de azok lenni kívánnak, kéretnek ebbeli szándékukat a dalestély napjáig bármely egyeslet tag által a választmány tudomására juttatni; mert választmányi felvétel nélkül az estélyben senki sem vehet részt. A zenét a városi zenekar teljesíti; az ételek és italokról Neudisler jönevű vendégfogdoskodik. Kezdeté esti 8 órakor.

Adjatok a szegényeknek! A pécsi jótékony nőegylet üdvös feladatához tartozik, hogy a segélyre szorult szegényeket s ügyfogyottakat anyagi segélyben részesítse, s ádáz sorsukat alalmazna nyújtással lehetőleg enyhítse. Ezen üdvös s emberies feladatának azonban az egyeslet a nagy számban segélyre szorult szegényekkel szemben és csekély anyagi viszonyainál fogva, oly mérvben, minőben az igénybe vétetik, teljesen meg nem felelhet; s így az áldozatkész adakozók nemes lelkeségéhez van utalva. Miért is megkéri a n. é. közönséget, miszerint áldozatkészégetől indítatva, bár mely csekély élelmiszer-, tisztelet- vagy avagy ruhanemből álló könyöradományt a szegények között karácsonyi ajándékként leendő kiosztás végett nyújtani s azt Magyarly Róza egyeslet elnökéhez (Káptalan-utca 4. sz. alatt) juttatni kegyeskedjék.

Walter Gusztáv. Jövő pénteken Walter Gusztáv cs. és. kir. kamarai énekes hangversenyét fog rendezni a „Hattyú”-teremben Schiermann M. zongora-művész közreműködése mellett. Walter G., — ki városunkat is érinti európai körúti alkalmával — minden fellépőket megbonyosítja, hogy ő Európa egyik legkittünőbb énekművésze. A mi pedig Schiermann illeti, ő nem kevésbé virtuozó a zongorán. Bárhol lépett is föl a széles világon, a lapok egybehangzóan elismerőleg emlékeztek meg a művészlől. Még megjegyezzük, miszerint a ki ezen kettős művészi előadásban gyönyörködni kíván,

jegyeket válthat Valentin Karoly könyv-és zenemű-kereskedésében, hol a vidéki közönség részére is nékány jegy felrététett azon ezébből, hogy az ő igényeik is kielégítsenek.

Akadémiai élet. A f. hó 8-án tartott jogásztársceztély jövedelmének eredménye a tegnapi tartott jogásztárscesten lett kiábrítva. A tiszta jövedelem, mely az akadémia kebelében levő 2 egylet közt osztatott fel, 143 frt 83 kr. — Ugyanezen a gyűlésen mondatott ki a határozat a január hóban megartatandó jogászból felett. Ez alkalommal bálelnök nem lesz, hanem egy bizottság fogja végezni a rendezést.

Jutalomjáték. Szerdán, f. hó 26-án Arányi Dezső javára szinre kerül: „Lumpáczius V a g a b u n d u s” vagy „A három jó madár” című bohózat, írta Nestroy, zenéjét Müller Adolf. A darabot jöllehet közönségünk már ismeri régebb időből, de úgy, mint most, még nem került nálunk szinre, t. i. teljes zenével, kiállításal és ballettel. Különösen szépen ígérkezik a „Tündér-ország”, melyet Faldy Vilmos díszfestő állított ki, a „Tündér-tánc” lejtik Litzenauer-nővérek; továbbá sok élvezetet ígér a második szakaszban előforduló „Opera-egyveleg” melyben Pósfay Ella, Nyilas Ion, Gyöngyi, Kápolnay s a kar vesznek részt. Különben már az is elég garanciát nyújt az esztikerének, hogy az előadásban Somogyi, Dálnoky, Gyöngyi, Bodrogi Lina, Eszéki Emma, stb. szóval a tarsulat java erői működnek. Arányi Dezső, ki most harmad éve, hogy körünkben van s a közönség kedvence, ugy hisszük, ajánlás nélkül is, kedvező pártfogással fog részesülni.

Színházi játérend. Szombaton: „Hamupipóke” regényes szinmű. — Vasárnap: „Tótleány” népszinmű. — Hétfőn: „Koldusdiák” operette. — Kedden: „Idegek és” vagy hét bolond egy háznál” francia vígjáték. — Szerdán: Arányi Dezső jutalomjátékára „Lumpaci vagabundus” énekes bohózat. — Csütörtökön: „Magdolna” szinmű. — Az év i országos zini kongresszuson színtársulatunkat Somogyi Károly, Arányi Dezső és Polonyi Géza pesti ügyvéd fogja képviselni. A kongresszus december 9-én ül össze.

Sport. A helybeli „Korcsolyázó Egyeslet” elnöksége által közhírré tétetik, miszerint az egyeslet ez évi rendes alakuló közgyűlést folyó hó 30-án d. u. 1/2 4 órakor tartja meg a kaszinó-egyeslet őrői helyiségében. A tagok kéretnek lehetőleg nagy számu megjelenésre.

A mit nem lehet szó nélkül hagyni. A „Pécs” ma egyheti számában Schulz József nyilatkozatot tesz közzé s lapunk 46-ik számában „Veszedelmes új épület” címen megjelent közlemény alaposágát, vagy a tény szösztelésének indokát — ez rejtejt! — igyekszik kétségbevonni, illetve megtámadni, nem éppen szerény és tisztességes hangon. Nyilatkozata roppant talánszerű és intrikus. Szóra se méltatnánk; de mert lapunk idészével kapcsolatos az ügy, kijelentjük, hogy volt alkalmunk ama hivatalos jegyzőkönyvbe tekinteni, melyet a ház megvizsgálásával küldött szakbizottság: N e n d t v i e h Sándor városi főmérnök, Kürösztös Imre, Szánthó és Schlauch építészek és Vaszary Gyula rendőr alkalmatny felvették. A jegyzőkönyv szerint az új épület közveszélyesnek találtatott s elrendeltetett, hogy vaskapcsok és pótpítkezés által erősítsék meg. — Ehhez ugy hisszük nem kell kommentár.

Országos vásár. Holnap d. e. 11 órakor veszi kezdetét városunkban a Katalin-országos vásár. Ez alkalomból jó szolgálatot kívánván tenni a vásáros közönségnek, különösen az iparosoknak; figyelemtetjük őket, hogy legyenek óvatosak a helypénzszedőkkel szemben, nehogy a divó visszaélések által megrövidülést szenvedjenek. Tudniok kell, hogy az országos vásárok fizetett helypénz a vásár egész tartamára szól. Naponként külön helypénz nem szedhető. Rendesen emelt sátor után minden □ meter után 8 kr. — nyílt oldalú állason, vagy földön lerakott áru után □ meterenkint 7 kr. — kocsin árut tárgyak után 2 fogatónként 20 kr.

Bárcsak minden párbaj így végződne. Az eszéki végtárgyalás alkalmával történt a következő eset. Blum Gyula állami mérnök, mint szakértő volt megidézve a tárgyalásra. Feleletét jegyzőkönyvéből mondotta, mely jegyzéseket még a hid leszakadás utáni vizsgálat alkalmával tette. Erre Friedmann Bernát védő ügyvéd azt mondotta, hogy „Kérem, az állam nem azért fizeti a tanudjákat, hogy ön papirosri adjon feleletet, hanem hogy a feltett kérdésre tapasztalatai után feleljen.” Blum ezen nyilatkozatát sörte érteve magát s a tárgyalás után segédeit küldötte Friedmannhoz elégtétel végett. Az elégtétel annyiból állott, hogy másnap (nov. 20-án) a tárgyalás előtt visszavonta szavát Friedmann, s kijelentette, hogy ő nem akar sérteni. Blum ezután a neki járó tanudjait felajánlotta azon huszárok hátra maradt családjai részére, kik a katasztrófa alkalmával a Dráva hullámaiban lelték halálukat. Bárcsak minden párbaj így végződne.

Betörések szezónja. Bekövetkeztek a hosszú és hideg éjszakák, melyekkel egyidejtleg a betörések szezónja is elérkezett. Mult vasárnap éjjel a siklósi-utczában Kovácsies N. iparos polgártársunk laká-

sára törték be a több ruhaneműt tolvajlottak el. A kárvallott elbeszélése szerint, éjjel után 1/2 óra volt, midőn felébredve világosságot vett észre a szomszéd szobából az üvegajtón át. Felkelve csendesen ryngyó helyéről, bepillantott a világos szobába s ott egy beburkolt s kifosztott alakot pillantott meg, kinek személyében egy czégyeres tolvajt ismert fel. Kovácsics rövid habozás után, jajjon bekiáltva-e segédeit, vagy megharajja a tolvajt, czégyeresnek látva az utóbbit, benyitott a tolvajra, ez azonban nagy sebesen kiugrott az ablakon és futásnak eredt. Kovácsics utána vetette magát s a vasutit üldözte, hol már szem elől tévesztette a gazbetörőt. Visszajött egy vankost és paplant szedett fel K., mit a tolvaj menekülés közben hullatott el. Az állítólagos tettes a rendőrség elől ideztetett; de mindent eltagadott. — Jó lesz vigyázni!

Nyilvános köszönet. Vargha
Ferenecz igazgató-tanító a következő sorokat küldte be hozzánk: „Traub B. és társa czég alatti könyvkereskedés, mint minden évben, úgy az idén is 6 belvárosi (az az minden osztályból egy-egy) tanuló a szükséges tankönyvekkel ellátott; Sipőcz István, gyógyszerész, aki iskolánk már többször a becses ajándékkal kedveskedett, újabb időben egy szép példány csonttörő haraszt (Secadler) küldött be muzemünk számára; Rappay Imre pedig 200 db. értékes ásványt adományozott intézetünk ásványtani gyűjteménye részére. — Kedves köteletségemnek tartom e nemes keblt adományozóknak a becses adományt tanítványaink és a belvárosi tanítók nevében itt e helyen leghálás köszönetemet kifejezni.“

Elferdített hír. A „F. Z.“ egyik
közelmultban megjelent számában „Laune eines Pferdes“ cím alatt E. B. köztisztviselő szeretőben álló fiatal polgártársunk balcsentől hoz hírt, mely azonban téves információ alapján, nem felel meg a valóságnak. Ugyanis E. B. nem a Mária-utczában esett le a lórlól s nem is zúttá be az arcát, hanem a Patacs előtti szántó-földeken megbó tolvajparipája patkójában, fejre esett s vele együtt ő is (a ló fején keresztül) keresztül bukkolt. A ló hanykolva lovagjára henterült s csak mintegy pár percnyi kínos küzdés után sikerült a válságos helyzetből szabadulni. A paripa felugrott, elváltatótt; az országruton azonban elfogták s E. B. ismét felült rá, aztán Patacsra lovagolva, megfeszítogatta magát és hazafelé vette útját. Itthon magavetete lovát Aradi lakásán lévő istállójába, a honnét nemokora haza ment. Nem áll tehát, hogy E. B.-t úgy vetette le a ló a Mária-utczában; nem áll az sem, hogy úgy vették fel Aradi lakására s hogy csak más nap ment haza.

Csoda-asszony! E hét elején
valami Fischer Józsefné, szül. Pálffy Erzsébet, nevű 57 éves buszinai (Verőce mellett) vén boszorkány látogatta meg városunkat s boldosította a budai külvárosiakat természet fölötti hókusz-pókuszaisaival. Megmondta minden nála tiszteltnek multját, jelenét és jövőjét! Talált is elég baltára, ki hitelt adott szavainak. Bűvészetéből abból állott, hogy az illetők imágyokból és olvasóiból olvasott ki egyet-egyet. Szerencsésjére idejekorán elpárolgott városunkból s így a rendőrség nem foghatta el. Szerdán szedte össze a sátorfáját s visszaköltözött Buszinára (u. p. Verőce), hogy ott tovább folytassa őrdőgi jövendölését. Fölhívjuk az ottani illetékes hatóság figyelmét e csendes örültre. Ha család, be kell csukni; ha örült, fel kell vitetni a bolondok házába!

Lángra lobbant szerelem.
A keddi előadás alkalmával a szerelem csaknem nagy kontuziót okozott szinpadunkon. Ugyanis míg Giraud (Aradi Emília) szívet akartak Petaud király udvaronczi lángra lobbantani, az alatt a díszlet egyik „Szerlem“ felirású transparentje foggott tüzet s vetett lángot. Petaud király (Arányi) nem tartotta fejedelmi méltóságán alulnak a tüzoltás mesterségét, gondolván, hogy ha József főherczeg ő fenségének nem derogál tüzet oltani; nőtms önfeledőzással véget vetett a lángok hatalmának. Ugy hisszük ezzel csak szerzett Petaud király annyi népszertiséget, hogy — harmadszor is adhatják.

Jósló. Pápa egy édvé Ferenecz
nevű pápai illetőségű egyént fogtak el, kit a pesti rendőrség lopás vádjára miatt köröztetett. A fogoly ki magát magántanítónak és lyrikusnak mondogta, iratai közt a következő jóvondoléseket találta: 1886-ban a czárt meggyilkolják, 1895-ben a pápa meghal, a következő évben a királyság vissza áll Franciaországban, 1897-ben egy hatalmas hódító támad, 1900-ban özvív leend; vizsgálatásul hozzátesszi, hogy nem olyan, mint az első. Szegény Angolok 1907-ben elvesztik hatalmukat, de 1913-ban megjelenik a messias, míg 1914-ben Eddy ismét meghal szivtelenül egy római pápát. 1946-ra azt mondja, hogy azon évben egyetlen egy gyermek sem születik, 1950-ben egy óriási népvándorlás leend. Szegény Eddy!

Ügyvéd urak figyelmébe!
Egy csekély javadalmazásu család állami tisztviselő, ki több évig — állami szolgálatba lépése előtt — ügyvédi irodákban is működött, jó bizonyítványokkal rendelkezik és kisebb keresetek, kényvének és telekkönyvi beadványok készítésére is képességek bír, óhajtaná, a jelen drágasági viszonyok mellett megélhetésének könnyítése végett, lívatoslór órák után ügyvédi irodában akár iv száma való másolási munkát, akár pedig óráknál, díjazandó alkalmazást szerezni. Bővebb és lapok kiadóhivatala nyújt.

Színészet.

Szombaton: „Petaud király udvara.“ — Vasárnap: „Piros bugyellária.“ — Hétfőn: „Kéjtudás.“ — Keddén: „Petaud király udvara.“ — Szerdán: „Hamlet.“ — Csütörtökön: „Olivette.“

A lefolyt hétnek két nevezetes előadása volt, mely méltó figyelmet érdemel. Az egyik a „Piros bugyellária“ — a másik „Hamlet“ előadása. Elsőben a főérdem kétségkívül Nyilas Iont (Zsófi) illeti, ki valóban tűzről pattant menyecske volt s elragadó kacérsággal játszta csintalan szerepét. Dalaival nagy hatást aratott. Közvetlen utána érdemel említést Csige (Csillag Pál), ki a manipulálás őrmesterben kitűnő alakot mutatott be s játékaival újabb tanúbizonyosságát adta azon szép dramai tehetségének, melyet népszínműekesek között csak elvétve találhatunk. Dálnoki (Peták káplár) remek volt s jó ízű, természetes humorával folytonos derültségben tartotta a közönséget. Jók voltak: Arányi (Pennás Muki), Gyöngyi (Hajás Muki) és Kápolnay (Kösa Gyurka) és Ferenecz (Török Mihály). — „Hamlet“ tragédia, Somogyi Károly jutalmul adatott félig telt ház előtt. Hogy nem zsúfolt ház előtt ment a darab, ennek az egyszerű oka, hogy az operetek s egyéb könnyű természetű darabok annyira megromlottak a közönség izlését, hogy a komolyabb s nagyobb színiakötések iránt már nem viseltetik semmi érdeklődéssel, sőt a hidegség egy bizonyos nemével fordul el tőlük. Somogyi, ki a czimszerepet vitte, kitűnő volt. Dicséretre méltólag játszott: Eszéky E. (Ophelia), Somogyiné (Gertrud), Dálnoki (Polonius) és Gyöngyi (sírás) — a többi jó urak azonban megjétek a jambusoktól s eljétek szerepeiket. (33.)

Irodalom.

Tisztelettel kérem azokat, kik „Vig Beszélyek“ című, a napokban megjelenő kötetemre aláírták s az általam szétküldött levelet mindeztől megküldték vissza, sziveskedjenek azokat mihamarabb Ries Hermin Kassá, cím alatt beküldeni. Kelt Kassán, 1884. november 5. Ries Hermin.

„Apollo.“ Magyar zeneszerzők világotartó műveinek gyűjteménye. Ez a czime egy életre való, figyelemre és pártolásra méltó vállalatnak, melynek élén a zenevilág előtt előnyösen ismert zeneszerző és zeneutána Vágvolgyi Béla áll, kinek sikerült úgyre észre a kiválóbb hazai erőket megnyerni. Havonként jelenik meg egy nagy negyedret alakú füzet 5-6 zenei tartalommal s egy nyolczdrét alakú önálló melléklet 1-3 iv zenevel. A füzetek tartalma: 1. Komoly rányu zene. (Eredeti és áttit zeneművek.) a) Zongorára két kézre. b) Énekhangra és zongorára 2. Szalonzene. a) Zongorára két kézre. b) Énekhang és zongorára. 3. Tánczene. Zongorára két kézre. a) mellékletek teljesen önálló s tartalmuk a következők: 1. Zongorára négy kézre. 2. Zongorára egy más hangszerrel (hegedű, cello vagy fuvola). 3. Orgona és harmoniumra. 4. Zongora és vonósok. 5. Világi dalok és egyházi énekek férf., vegyes- és női karra partitúrában és szolomokban. 6. Eredeti és áttit művek a zeneelmélet stb. stb. Az „Apollo“ előfizetési ára czimbalomra — 70 iv zenére s 12 önálló zene-mellékletre — 6 frt., főlőre 3 frt. Az előfizetési péczek legelőszérűben postautalvánnyal az „Apollo“ kiadóhivatalába küldendő Nagyszombat. Gyűjtők 5 előfizető egy ügytiszteletdíjnyújtatva. Mi részünkről e vállalatot, mely elegáns kiállítás s darabjai világotartósága folytán bármely európai család zongoráját díszítheti, s mely a hazai anyag is paragon hevert s mostoha sorsban részesült zeneelméleti emelésére és felviráztatására jótékonyan hatni hivata van, legmegelőbbben ajánljuk a zenekedvelők szives figyelmébe s határozott pártfogásába.

„Fővárosi Szemle“ czimen Budapestén új szépirodalmi, társadalmi s helyes tartalmu heti képes lap indult meg e hó elejével. A rány Emil szerkesztésében. Az új lap, mint programjából kitűnik, a magyar társadalmi műveltségét és vagyoniilag magasabb osztályhoz lesz hivata szólni. Ara egy évre 8 frt., — félőre 4 frt., — negyedőre 2 frt.

„Gyakorlati német nyelvtan.“ Irta: Klingenberg Jakab ny. v. tanító. All két részű. Megjelent a Franklin-társulat kiadásában.

„Új zeneművek.“ Táborcsy és Parcz nemzeti zeneműkereskedésben Budapestén megjelent: „Nagy zenemű“ szerző Ábrányi Kornél. 1. sz. Magyar Rapsodia (6-ik magyar ábránd). Nincsen annyi tenger csillag. — Barna legény. — zongorára. 1 frt 50 kr. — 2. sz. A hegedős. (Hevesi József). Ballada magyar ábránd, énekhangra zongorakísérettel. 80 kr. — 3. sz. Távol tőle. Ábránd-kép. Suite de Valsek, zongorára. 80 kr. — 4. sz. Három eredeti dal énekhangra zongorakísérettel. a) Csillagos az ég. (Gyulay Pál). b) Az édes nímánka piros a virága (Imre). c) Holdas éjnek (Kovács József) 90 kr. A nagy szám ára összesen 4 frt. mécsy József. — Ily czimú munkára hírdet előfizetést Evtős K. Lajos. A bűléstől az iskolai induló — mondják a szerző — az apró jéktől a komoly munkáig — mi csak hat a gyermek szívére és lelke, kedélyére és jellemére, vidátságára és munkásságára, a családi kör egész kis világa visszhangot nyer a legújabb Flóri könyvében, melynek beosztása is követi a gyermekek kis világának folyását. A több részek ezek: 1. Nők. Nyelv-edző versikék. Közmondások. A gyermekszólabban. Beteggyógyesknál. Kis utazók. Frébel-foglalkozások. A szabadban. Kis utazók. Játékok. Kis kösözők. Dalok. Imák. Hogy a költemények hatása a kis olvasókra közvetlenebb és marandóbb legyen: kitűnő rajzokkal Gyulay László s Taly Antal 50 eredeti rajza díszíti az 5 iv terjedő könyvet. A könyv ára füze 50 kr, diszkiadásban példányok ára pedig 2 forint. Az előfizetéseket megrendelések a szerzőhöz (Budapest, vámház körút 10. sz. a.) küldendők. Ajánljuk a művet, — melynek megjelenését lapunkban már jeleztük — a szülők s tanügybarátok figyelmébe.

„Magyar német nyelvyakorlati füzetek“ azok számára, kik a magyar vagy német nyelvben, valamint e két nyelv irodalmában teljes jártasságot elérni óhajtanak. Irta Roder Adolf. Egy-egy füzet ára 50 kr. E czim alatt jelent meg: a) „Brieflicher Unterricht für das Selbststudium der ungarischen Sprache“ cz. mű szerzője egy nagy gyakorlati becseslő bíró vállalat első füzte. E füzet egymással szemben álló magyar és német szövegben felelté érdekes párbeszédet tartalmaz, melyek a társadalmi élet és a két nemzet irodalmáról merítők. A füzet végét egy rövid érdekes szindarab képezi. A kéthasábos szöveg alatti tért nyelvtan jegyzetek foglalják el, s ez képezik az egész munkának a többi hasonló munka feletti előnyét. Németül tanulni akaró magyarok, kik a német nyelv előismereteit már bírják, e feletti érdekes tanmódot nagy eredménnyel fogják használni, miért is a

füzeteket különösen azoknak ajánljuk. Megrendelések a szerzőhöz, Szombathelyre intézendők. Az ár postautalvánnyal beküldendő. Nagyból megrendeléseknél megfelelő ármérséklet.

A pécsi kereskedelmi és iparkamara

f. é. nov. 17-én Ráth Mátyás elnöklet alatt rendes közlést tartott, melyről a következő tudósítást közöljük: A kamara a f. é. május hóban hozott határozatát, mely szerint az 1885-ik év tavaszán Pécselt borsáért rendez, — a kedvezőtlen szűrti eredmény és üzleti viszonyok, valamint a budapesti kiállításra való tekintetből visszavonta. — A Pécselt szervezendő építő mesterséget üzni szándékozó iparosokat vizsgáló bizottság tagjai a kőműves-iparra Körösztös Imre, az ács-iparra Szántó Antal s a kőfaragó iparra Vogl N. János pécsi iparosokt ajánlja a kamara a földm. ipar és keresk. m. kr. miniszteriumnak. — A pécsvárdi közalapítványi ügyigazgatóságának a Vaiszló községben eddig fenállott helypénztárfi felemlése iránt való folyamodása elutasítólóg véleményeztetett, ugyszintén Mekényes községnek egy második orsz. vásár engedélyezése iránt való kérelme is. — Nagy-Szokoloy tolnamegyei községnek a kamarához véleményezést végett be- küldött azon kérelmére, hogy H. L. n.-szokoloyi huszodik az új ipartörvény 53. §-a alapján az ipar gyakorlatától eltálassák: kimondta a közlése, hogy e kérelem épen az idézett §-nál fogva nem teljesíthető, mert a másodfoku iparhatóságának jogában áll ugyan esetben, ha a husmérés szabad gyakorlatja mellett egyes községnek marhabussal való ellátása állandóan biztosítható nem volna — a husmérés illetőleg külön megszorító intézkedéseket tenni a marhabussmérés szabad gyakorlatát megszüntetni és ezen ipart számhoz kötni stb. azonban mindenkor csak a szerzett jogok épségben tartása mellett. H. L. pedig már 1882-ben nyert iparhatósági igazolványt. Különbösen is az új ipartörvény alapján senki, sem bírói ítélet, sem közigazgatási határozat alapján szerzett iparhatósági jogától el nem tiltható. — A n.-atádi és marczali ipartestületek alapszabályai a tagdíjakat illető csekély módosítás mellett jóváhagyandónak véleményeztetek. — A kamarai elnökség indítványára kimondta a közlése, hogy a vásártól egyöntetű, kormányhatósági rendezése érdekében felterjesztés intéztessek a magas miniszteriumhoz, mert mindinkább tlrhetleneké válnak azon visszaélések, melyek a vásártól rendezetlenségéből erednek. Nevezetesen felkérde a magas miniszterium az egyes vásártartó községek vásártartási jogositványainak revidáltatására, mert nagyon alapos a gyau, hogy sok községben e jogositvány határát túllépik, a mennyiben vagy a már régebben engedélyezett vásároknál többet tartanak (a becsuvasárok) vagy pedig a kizárólógos marhabussárokat rendez országos vásároknak hirdetik. Revidálándók lennének a tarifák is, mert pl. a régi pengő pénzek o. é. pénzre, a régi mértékek új mértékre történt átváltoztatása igen sok helyütt arra szolgált alkalom, hogy a tarifák tételei önkényesen megváltoztattak s illetve jóval felebb emeltettek. A közigazgatási hatóságok által megvizsgálandó lenne, hogy a tényleg szedni szokott díjak mennyiben egyeznek meg a felsőbb hatóság által jóváhagyott tarifá teteivel. Szintén alapos a gyau, hogy igen sok vásártartó község ilyen tarifát nem is tud előmutatni. Annak elrendelése kéréndő, hogy a felsőbbhatóság jóváhagyott tarifák a vásárok alkalmával a vásár helyszínen feltűnő helyen kifüggesztessenek, hogy a vásározó község a helypénzeszedőket ellenőrizhesse. — A kamara ennek elrendelését már kérte is a területlen levő közigazgatási hatóságoktól, de csak Baranyamegye alispánja rendelte azt el; azonban ennek sem lett semmi fogantatás, mert a tarifák még ma ismencsek kifüggesztve s így a helypénzeszedők még mindig akadálytalanul folytatják zsarolásait, a mi leginkább onnan ered, hogy a vásári helypénzeszedési jogbérletére pályázók az árverésen egymást tulliczítalva új bérösszeget ígérnek, melyet a mindinkább szaporodó vásárok következtében egyre csökkenő vásári forgalom mellett csak tisztességtelen — és sajnos senki által ellen nem őrizett — eljárással gyjtihetnek össze. Végül felkérde a magas miniszterium annak elrendelése, hogy az ipartestületek az illetékes közigazgatási hatósággal egyetértőleg s esetleg a kamara véleményének meghallgatása mellett vásári rendtartást alakítsanak, mely a vásártér és hozzáférő utak jókarbantartását, a vásár megkezdését, befejezését s a vásári állásfoglalást stb. szabályozza. Az utóbli körülményt illetőleg a kamara területlen valóságos anarchikus állapotok uralkodnak s egyedül az ököljög a döntő. Mily hátrányos befolyása van az állapotoknak a vásározó kisiparos helyzete, az elköpzelhető, ha tekintetbe vesszük, hogy a vásározó iparosok nagy része meg az éjeli órákban lti fel a vásártérre sátorát, csakhogy jobb helyet biztosíton magának, a mi aztán olyan surlodásokra és tetlegességekre szolgált okot, melyeknek következményei már igen sok iparost érzékenyen sújtottak vagy tönkre is tettek. Ezen itt csak röviden vázolt visszasszágokat megszüntető kormányrendelet a hazai kisipar emelésére felelté aldásos kihatással lenne s jelentőség tekintetében méltóan sorakozhatnék a magas miniszteriumnak egyik újabb kiváló alkotásához: az 1885. évi ipartörvényhez.

A n.-bolyi és mohácsi mézesbábosoknak azon kérelme, mely szerint eszközölné ki a kamara azt, hogy a mézesbábosok oly községekben, hol hason foglalkozású iparos nincs, az adventi és minden nagyobb ünnepeit megelőző 1-2 vasárnapon a templom előtt szabadon árulhassanak. A közlése a kérelmet elvetette, mert abban az illető iparosok érdekeinek helytelen felfogását látja. Ugyanis az eddigi tapasztalat is mutatja, hogy országos vásár vagy egyházi búcsúnapokon kívül faluhelyeken a templom előtt való árusítás nem valami jutalmozó s csak a kereslet és kinalatnak káros elaprózását idézi elő. Különbösen felesleges az árusítás e módja már csak azért is, mert a vidéki vevő közönség minden nagyobb ünnepe előtt székségeit fedezendő, a megyei vagy járási központi helyeket szokta felkeresni, a hol aztán bőven láthatja el magát mézesbábos árucikkekkel. Tekintettel azonban arra, hogy az egyes községek egyházi búcsujára s a bérmlálás alkalmával, úgy az illető községből, mint annak vidékéről nagy népsokadalom szokott összegyűlni s hogy a mézesbábosok ily alkalmakkor a templomok előtt való nyílt árusítása hazánkban ősi szokás, mely a mézesbábos iparnak mindenkor egyik jelentékeny jövedelmi forrását képezte, de másrészt tekintve azt, hogy az új ipartörvény 50-ik §-a szerint az iparosok készítményeiket lakóhelyükön a heti és országos, azon kívül pedig csak az országos vásárokon árusíthatván, a mézesbábosok emeltitgyakorlatukban egyik-másik helyen már is akadályoztatnak; felterjesztést fog a kamara a miniszteriumhoz az iránt intézni, hogy az egyházi búcsuk és bérmlások alkalmával továbbra is engedtessek meg a mézesbábosoknak az illető községben a templom előtt mézesbábu és viaszárkat szabadon árulhatni, mert ezen a századok hosszú sorára visszavihető gyakorlat a hazai mézesbábos iparnak úgyszólván létalapját képezi s annak további fentartását e mellett nemzetgazdasági, közszükség, kegyeleti és vallási tekintetek is kívánják. — A pécsi kereskedelmi és ipartársulat által létesített kereskedői és iparos tanonc-iskola ez évi segélyezése fejében a kamara közlése 250 frtot szavazott meg. — A kamarának mult évi zárszámadása 7022 frt bevétellel, 4835 frt kiadással s 2187 frt pénztári maradvánnyal a miniszterium által jóváhagyottat.

A pécsi sertéshizláló és előlegezési társaság heti tudósítása.

Felhajtás: 251 db. kövér disznó, 136 drb félkövér, 78 db. sovány disznó, 17 db. süldő. Árak: kövér disznó minőség szerint 47-48 kr. klg.-kint félkövér 46 kr. klg.-kint, páronkint 45 klg. életsúly lezsámitásával. Süldők 34 kr. Sovány disznók: 33 klg.-kint életsúlyban.

Felhívás!

Az év vége felé jár az idő, közelnek a karácsonyi ünnepek, melyek után csakhamar beköszönt az új év; — elérkezettnek látva az időt, elhatároztuk, hogy már a XII. évfolyamát élő s kedvező pártfogásban álló lapunk folytatólóg és fokozatos terjesztése céljából, legközelebbi számainkat, különösen pedig a karácsonyi, nemkülönben az újévi számunkat

több ezer példányban

nyomatjuk s küldjük szét helyben, megyékben, a szomszédos megyékben s a szélrózsa minden irányában.

E körülmény, úgy hisszük, a hirdető közönség előtt figyelemre méltó, minthogy kedvező és előnyös alkalmat szolgált arra nézve, hogy

olcsó áron és széles körben

terjeszthessék hirdetéseiket; a miért is tudtul adva fenti elhatározásunkat, felhívjuk a hirdetőket, kiválólag az iparosok s kereskedők figyelmét ez alkalomra, melynek igénybevételre, előreláthatólag jó sikert eredményez.

Hirdetések ára:

Egy petit-sor egyszer . . . . . 6 kr.
„háromszor . . . . . 15 kr.
Minden hirdetésűn utól 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Pécselt, 1884. nov. 22-én

teljes tisztelettel

„Pécsi Figyelő“

kiadóhivatala.

(János-utca 8. sz.)

Nyílt-tér. *)

Kerestetik

egy tevékeny fiatal ember, a ki magát helybeli ügynöknek ki akarja képezni, egy jól bevezetett házi czikk eladására, csekély fizetés és magas jutalékok (proviziót) szerzhethet.

Bővebbet e lap kiadóhivatala.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget a szerk.

Lakás-kiadó.

A budai külvárosban egy emeleti lakás (2 szoba, 1 konyha, 1 éléskamra) a hozzátartozó helyiségekkel bármely napról fogva kiadó. Bővebben tudakozódhatni e lap kiadóhivatalában.

Zongora eladó!

— Hol?

— Megmondja a kiadóhivatal.

Az orvosok mikép vélekednek Brandt R. gyógyszerész svájci labdacsaíróiról.

Humitesch Gynia körletli orvos Millettadban (Karintia) ezt írja: „Kérek meg három dobozzal a svájci labdacsaíróiról, melyek már is nagy sikert értem el. Boschitz Antal körletli orvos Winklerben (Felső-Karintia) így ír: „A küldött svájci labdacsaírókat makacs székrekedésnél a legjobb eredménnyel használtam.“ — Dr. Gaisberger János gyakorló orvos Günskirchenben (Wels mellett) ezt írja: „Sziveskedjék még 10 doboz svájci labdacsaírót küldeni, a labdacsaíró hatása kitűnő.“ — Brandt R. gyógyszerész svájci labdacsaíró a magyarországi gyógyszerárakban, egy dobozzal 70 krért kaphatók.

Jegyző-segéd

kerestetik, ki az adókezelésben tökéletesen jártas és némileg a postakezeléshez is ért.

Ajánlatok Kerdl Lajos b.-baksai jegyzőhöz intézendők.

NAGY FERENCZ,

laptulajdonos.

K I S J Ó Z S E F, V Á R A D Y FERENCZ

felelős szerkesztő. főszerkesztő.

Hirdetések:

1408.

Árva. 84.

Árverési hirdetmény.

Baranyamegye árvaszékének 1884. évi 9679. szám alatt kelt határozata folytán a pécsi járás alulírott tétetik, miszerint Kassán elhalt néhai Mehler Menyhárdt hagyatékát képező és a m.-peterdi 154. sz. tjtűkben felvett 1729. és 1887. hsz. számú szőlők 1884. évi december hó 9-én reggeli 9 órakor Magyar-Peterden, az ottani bíró hivatalos helyiségében nyilvános árverés útján el fognak adni.

Az elárverezendő fenti ingatlanok kiáltási ára 60 frt becsár leend.

Tartozván árverezni szándékozók a becsár 10%-kát az árverést foganatosító alulírott szolgabíró kezére letenni és pedig készpénzben.

A vételár 3 egyenlő részletben és pedig az első részlet az árveréstől számítandó 2 hónap alatt, a második részlet az árveréstől számítandó 4 hónap és a 3-ik részlet az árveréstől számítandó 6 hónap alatt készpénzben, mindenkor 70%-kos kamattal a megyei gyámpénztárba fizetendő.

A vevő köteles mindennemű költségeket a vételáron felül sajátjából fizetni.

Az árverés gyámhatóság jóváhagyása után, a joglyettről rendes adás-vételi szerződés fog vevő jogos biztosítására kiadani.

Jogában állván az árvaszéknek az esetben, ha vevő elvállalt fizetési kötelezettségeinek elegend nem tenne, további meghallgatása nélkül egy újabb árverést elrendelni.

Kelt Pécselt, 1884. november 18.

Polgár Jenő,

tb. szolgabíró.

3965 sz.

Pécsi járás szolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Egerágh, Herend, Kis-Kozár, Misleny, Szemely, Lothárd és Birján községekből álló és 1291 frt évi javadalmazás és szabad lakással egybekötött egerághi körjegyzőségben a jegyzői állomás, az eddigi volt jegyző lett nyugdíjaztatása folytán megüresedett.

Ennek betöltésére pályázat nyitattik, azon hozzáadással, hogy annak Egerághon a jegyzői hivatalos helyiségében, az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. 83 és 84. §-ai értelmében betöltésére határnapul 1884. évi december hó 2-ik napjának reggeli 9 órája tétetik ki.

Míról pályázni szándékozók azzal értesítetnek, hogy ebbeli s különösen a letezt jegyzőszolgálat feletti bizonyítványt fellel szerzett kérvényeiket bezárólag 1884. évi december hó 1-éig hozzáam okvetlenül adják be, mert később beadott folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Pécselt, 1884. novemb. hó 12-én.

Forray Iván

szolgabíró.

130. (1-1)

